



ŠVIETIMO,
MOKSLO
IR SPORTO
MINISTERIJA

PRADINIO, PAGRINDINIO IR VIDURINIO UGDYMO PROGRAMŲ BENDRIESIEMS UGDYMO PLANAMS ĮGYVENDINTI

UGDYMO PROCESO INTENSYVINIMO GALIMYBĖS

Ugdymo proceso trukmė 2019–2020 ir 2020–2021 mokslo metų pradinio ugdymo programos bendrojo ugdymo plane, patvirtintame švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019 m. balandžio 15 d. įsakymu Nr. V-413 „Dėl 2019–2020 ir 2020–2021 mokslo metų pradinio ugdymo programos bendrojo ugdymo plano patvirtinimo“, ir 2019–2020 ir 2020–2021 mokslo metų pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų bendrųjų ugdymo planų, patvirtintų švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019 m. balandžio 15 d. įsakymu Nr. V-417 „Dėl 2019–2020 ir 2020–2021 mokslo metų pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų bendrųjų ugdymo planų patvirtinimo“ (toliau – Bendrieji ugdymo planai), apibrėžiama dviem parametrais: ugdymo dienomis (p. 12 pradinio ugdymo plane ir p. 7.1.2 pagrindinio ir vidurinio ugdymo planuose) ir minimaliu pamokų skaičiumi dalyko programoms įgyvendinti (p. 27 pradinio ugdymo plane ir p. 77, p. 93 pagrindinio ir vidurinio ugdymo planuose).

Atkreipiame mokyklų dėmesį, kad minimalus pamokų skaičius (valandos), numatytas (-os) konkretaus dalyko bendrajai programai įgyvendinti, negali būti mažinamas (-os), bet pamokos (valandos), numatytos dalyko programai įgyvendinti, ugdymo procese gali būti intensyvinamos mokyklos pasirinktu būdu, t. y. įgyvendinamos per trumpesnę laiką (dienų skaičių). Mokyklai intensyvinant ugdymo procesą turi būti stebimas mokinių mokymosi krūvis ir, remiantis sukauptais duomenimis, priimti sprendimai dėl ugdymo proceso intensyvinimo.

Atkreipiame mokyklų dėmesį, kad Bendrųjų ugdymo planų 18 punktą (pradinio ugdymo plane) ir 9 punktą (pagrindinio ir vidurinio ugdymo planuose) numato: „Vasaros atostogos skiriamos pasibaigus ugdymo procesui 1–4, 5–10, I–III gimnazijos klasės mokiniams. Atostogų pradžią nustato mokyklos vadovas, suderinęs su mokyklos taryba ir savininko teises ir pareigas įgyvendinančia institucija (valstybinės mokyklos – biudžetinės įstaigos), savivaldybės vykdomąja institucija ar jos įgaliotu asmeniu (savivaldybės mokyklos – biudžetinės įstaigos), dalyvių susirinkimu (savininku) (valstybinės, savivaldybės mokyklos – viešosios įstaigos ir nevalstybinės mokyklos). Vasaros atostogos trunka iki einamųjų mokslo metų rugpjūčio 31 d.“

Nuoroda, kad vasaros atostogos „skiriamos pasibaigus ugdymo procesui“ sudaro galimybes ugdymo procesą mokyklai planuoti savarankiškai ir autentiškai, atsižvelgiant į konkrečios mokyklos, klasės kontekstą. Kiekvienoje mokykloje, net klasėje ugdymo proceso trukmė gali būti kitokia.

Mokykla įgyvendindama ugdymo procesą gali:

- **intensyvinti ugdymo procesą**, t. y., pavyzdžiui, per savaitę organizuoti daugiau pamokų, nei nustatytas minimalus pamokų skaičius per savaitę, nepažeidžiant Higienos normos reikalavimų. Pavyzdžiui, jeigu dalykui skiriamos 37 pamokos per mokslo metus, jas galima pasirinkti įgyvendinti per trumpesnę mokymosi laiką. Galima dalyką įgyvendinti tik per I ar II pusmetį
- **ugdymo procesą, trunkantį ilgiau, nei numatyta pagal tvarkaraštį, organizuojamą kitose aplinkose, išvykose, ekskursijose, perskaičiuoti į atitinkamo dalyko pamokas** tiek, kiek jos realiai truko. Pavyzdžiui, ugdymo procesą, trunkantį gamtoje 3 val., 5 klasės mokiniams galima įskaityti kaip 4 „Gamta ir žmogus“ dalyko pamokas; pažintinėje ekskursijoje ugdymo procesą, trukusį 8 val., rekomenduojama perskaičiuoti į ugdymo proceso trukmę atitinkamo dalyko pamokomis, t. y. 11 pamokų
- **įskaityti mokyklos organizuojamas veiklas ne pamokų metu, kurių turinys siejasi su Bendrųjų ugdymo programų turiniu.** Ugdymo laiką rekomenduojama perskaičiuoti į atitinkamo dalyko pamokas. Pavyzdžiui:
 - ✓ mokinių atliekamus projektinius darbus laisvu nuo pamokų metu ir jų pristatymus ne pamokų metu
 - ✓ mokinių atliekamus brandos darbus laisvu nuo pamokų metu
 - ✓ mokyklos renginius, šventes, jeigu tai susiję su įgyvendinamu ugdymo turiniu
 - ✓ renginius, skirtus dalykams, pvz., dalyko olimpiada ne ugdymo procese, sporto šventė ir pan.
- **dalį ugdymo proceso perkelti į šeštadienius**, jeigu tam neprieštarauja mokyklos bendruomenė

Mokykla susitaria, kokias mokyklos veiklas, organizuojamas ne ugdymo proceso metu, tikslinga įskaityti kaip atitinkamo dalyko pamokas ir kurių klasių mokiniams.

UGDYMO PROCESO ORGANIZAVIMAS ŠILTUOJU METŲ LAIKU

Esant aukštai aplinkos temperatūrai, organizuojant ugdymo procesą, siūloma / rekomenduojama:

1. Pasirūpinti pakankamu vandens kiekiu. Visose ugdymo patalpose turi būti galimybė atsigerti pakankamai vandens ar juo apsipurkšti.
 2. Jei leidžia galimybės, mokyklos patalpas vėdinti atidarius langus naktį ar ankstyvomis ryto valandomis. Naudoti ventiliatorius. Ugdymo proceso metu langai gali būti atidaryti atsižvelgiant į saugumo reikalavimus.
 3. Dengti klasių, kitų ugdymo patalpų langus žaliuzėmis, roletais ar kitomis priemonėmis, siekiant išvengti tiesioginės saulės spindulių.
 4. Stebėti mokinių savijautą ir prireikus informuoti visuomenės sveikatos specialistą, vykdančią sveikatos priežiūrą mokykloje, tėvus, jeigu mokinių savijauta pablogėja.
 5. Visuomenės sveikatos specialistui stebėti mokinių savijautos tendencijas ir teikti rekomendacijas mokyklos bendruomenei dėl prevencinių priemonių karščio metu taikymo.
 6. Neplanuoti fizinio aktyvumo ir kitų užsiėmimų lauke saulėkaitoje, didžiausio saulės aktyvumo valandomis. Atsižvelgti į ultravioletinės saulės spinduliuotės indeksą (UVI) ir naudoti atitinkamas apsaugos priemones (kepurės, akiniai nuo saulės, apsauginiai kremai). UVI prognozės skelbiamos: <http://www.meteo.lt/lt/uvi>.
 7. Fizinio ugdymo pamokose užsiimti mažiau įtempta veikla, didinti poilsio pertraukų tarp veiklų trukmę ir dažnumą, esant galimybei, fizinio ugdymo pamokas organizuoti anksti ryte.
 8. Patarti tėvams pasirūpinti vaikų apsaugos nuo karščio priemonėmis: kepurėmis, akiniais nuo saulės, apsauginiais kremais, gertuvėmis su vandeniu, karštam orui tinkama apranga.
 9. Karščių metu atitinkamai koreguoti valgiaraščius (pvz., karštas sriubas keisti šaltomis, teikti atvėsintus, bet ne daugiau kaip iki 15 °C temperatūros, gėrimus).
 10. Riboti šilumą generuojančius prietaisų, tokių kaip šviestuvai, projektoriai ir kompiuteriai, naudojimą, kad būtų išvengta perteklinės šilumos.
 11. Pertvarkyti pamokų tvarkaraštį, kad dalykų pamokos, kurių per mokslo metus yra daugiausiai, būtų organizuojamos iš ryto, kol patalpos yra vėsios. Pakilus patalpų temperatūrai organizuoti kitų dalykų pamokas vėsesnėse aplinkose, galima jas trumpinti.
 12. Ugdymo procesui panaudoti vėsesnius mokyklų patalpų plotus (šešėlines vejų zonas, ne viršutinių aukštų klases, ne pietinėje pusėje esančias klases).
 13. Didesnes grupines veiklas organizuoti erdvesnėse auditorijose ar daigafunkcėse vietose.
 14. Neplanuoti edukacinių išvykų, kuriose mokiniai būtų atviroje saulėje ar karštame ore ilgesnį laiką.
 15. Taikyti kitas mokymo formas, panaudojant elektroninių dienynų galimybes, pasitelkiant neformaliojo ugdymo įstaigas.
 16. Atsižvelgus į oro prognozes priimti sprendimą koreguoti ugdymo procesą: trumpinti pamokas, intensyvinti ugdymo procesą dienomis, kuriomis oro aplinkos temperatūra yra žemesnė.
 17. Priimti ir kitus sprendimus, atsižvelgiant į mokyklos ypatumus.
-

PARENGTA PAGAL VIEŠŪJŲ KONSULTACIJŲ „KAIP GERIAU PASIRENGTI ORGANIZUOTI UGDYMO PROCESĄ?“ SIŪLYMUS

Viešosiose konsultacijose mokyklų direktoriai, direktorių pavaduotojai siūlė pateikti įdomesnių ugdymo organizavimo pavyzdžių, kurie retai įgyvendinami ugdymo procese arba visai nevykdomi. Pvz., turistinis žygis populiarius mokyklose, bet mokyklose jis organizuojamas ne ugdymo proceso metu.

Viešųjų konsultacijų dalyviai pageidavo, kad būtų pateiktos nuorodos, kurios padėtų surasti informaciją apie patrauklias ugdymo formas.

Pleneras

Netradicinė dailės pamoka ar pamokų ciklas tiek gamtos aplinkoje, tiek patalpose (pleneras (pranc. „plein air“) – atviras oras – dailės istorijoje pažįstamas nuo 19 a. kaip tapymas gamtoje tikroviškai pavaizduojant matomus vaizdus, perteikiant natūralios gamtos spalvas, šviesą).

Plenero pagrindas – didesnė laiko apimtis kūrybiniam saviraiškos polėkiui išreikšti, nebūtinai viena tematika, mobilumas, sukurtų darbų pristatymas pabaigoje ir parodos eksponavimas. Plenerą organizuojant galimos įvairios kūrybinės veiklos: ekskursijos, tyrinėjimai, diskusijos, pasirodymai, kt.

Siūloma suplanuoti ir išbandyti šią ugdymo formą mokyklos ugdymo procese.

Stovykla

Mokykla atliepdama konkrečios dalyko ar kelių dalykų programoje keliamus tikslus gali organizuoti dienos ar kelių dienų trukmės stovyklas. Jos organizuojamos konkrečiai klasei ar klasių grupei. Pvz., užsienio kalbų stovykla, matematikų stovykla ir kt. Ugdymo procesas klasėje keičiamas į mokymąsi kitaip, kitomis formomis, pritraukiant kitus mokytojus, kartais vyresniųjų klasių mokytojus. Stovyklos trukmės laikas perskaičiuojamas į atitinkamų dalykų pamokų laiką.

Turistinis žygis

Turistinis žygis gali būti ugdymo proceso sudėtinė dalis. Planuojant turistinį žygį turėtų būti numatyti tikslai ir veiklos, kurios padės pasiekti tikslų ir planuojamų rezultatų. Turistinis žygis gali būti siejamas su vieno ar kelių dalykų turiniu. Turistinio žygio laikas perskaičiuojamas į realų ugdymosi laiką pamokomis.

Pavyzdžiui, turistiniame žygyje užtrukus 7 val., jas perskaičius į pamokas – 9 atitinkamo dalyko pamokos.

Virtualūs produktai ugdymo procese

Siekiant ugdymo procesą organizuoti patraukliai ir įdomiai ne visada esama galimybių procesą organizuoti reikiamame muziejuje ar nuvykti į parodą. Kartais galima pasinaudoti sukurtais virtualiais produktais.

Pateikiame muziejų asociacijos tinklalapyje siūlomus virtualius produktus, kuriais galima pasinaudoti įgyvendinant dalykų ugdymo turinį.

- Virtualios parodos portale www.muziejai.lt
- Virtualios parodos portale www.limis.lt
- Panoraminiai vaizdai www.panoramas.lt
- Virtualūs turai
- Vaizdo reportažai
- Virtualios parodos muziejų svetainėse
- Virtualios parodos kitose svetainėse
- Elektroniniai produktai

Ugdymo procesas kitose aplinkose

Vis dažniau ugdymo procesas organizuojamas kitose aplinkose. Ugdymo procesas vykdomas parkuose, mokyklos, miesto, miestelio aplinkose. Organizuoti ugdymą kitose aplinkose sudėtingiau nei klasėje. Organizuojančiam ugdymą kitose aplinkose kyla klausimas: kaip?

Ugdymo sodo skaitmeninių mokymo priemonių elektroninė erdvėje pateikiama medžiaga apie ugdymo proceso organizavimą kitose erdvėse.

Pavyzdžiui, lietuvių kalbos ir literatūros pamokų organizavimas miesto / miestelio bibliotekoje

<http://mokytojotv.blogspot.com/search/label/Netradicin%C4%97s%20mokymosi%20aplinkos>.

Mokymasis tyrinėjant

Kaip organizuoti mokymąsi tyrinėjant, pateikiama tinklalapyje: <http://mokytojotv.blogspot.com/search/label/Mokymasis%20tyrin%C4%97jant>.

Atkreipiame mokyklų dėmesį, kad 2019–2020, 2020–2021 mokslo metais numatyta, kad pagrindinio ugdymo programose eksperimentinei veiklai per mokslo metus būtų skiriama ne mažiau kaip 30 procentų ugdymo laiko, skirto gamtos mokslų dalyko programai įgyvendinti (pradiniame ugdyme – 25 procentai).

Projektinių veiklos

Mokyklose populiarėja projektinė veikla. Projektai vykdomi per pamokas, organizuojamos projekto dienos, vieši projektų pristatymai, kuriuose dalyvauja ir mokinių tėvai.

Daugiau informacijos apie projektus galima rasti:
<http://www.ugdome.lt/kompetencijos5-8/pagrindinis/kompetenciju-ugdymo-praktika/projektai/projektinio-darbo-etapai/>.

Atkreipiame mokyklų dėmesį, kad mokinių mokymosi laikas po pamokų renkant medžiagą projektui ar pristatant projektus gali būti įskaitytas kaip mokymosi laikas konkrečiam dalykui (-ams).

Mokymasis muziejuose

Vis dažniau ugdymo procesas organizuojamas muziejuose. Lietuvos muziejuose nuolat rengiamos ir įgyvendinamos edukacinės programos, projektai, paskaitos, apžvalginės ir teminės ekskursijos, pamokos.

Atkreipiame mokyklų dėmesį, kad edukacinė veikla orientuota į įvairias amžiaus ir socialines grupes. Užsiėmimų metu patraukliais ir netradiciniais būdais supažindinama su istorijos įvykiais bei reiškiniais, meno pasauliu, papročiais, tradicijomis, praeities žmonių buitimi. Edukacinės programos parengtos atsižvelgiant į Bendrųjų ugdymo planų turinį: www.muziejuedukacija.lt.

Atkreipiame mokyklų dėmesį, kad ugdymo proceso trukmė muziejuje perskaičiuojama į pamokos trukmę, pavyzdžiui: ugdymo procesas muziejuje truko 4 astronomines valandas, perskaičius į akademinės valandas – 6 atitinkamo dalyko pamokos.

Jaunojo tyrėjo laboratorija. Kur?

Edukacinė programa, kurios metu mokiniai patys atlieka praktinį darbą, yra skatinami kritiškai mąstyti, teisingai vertinti ir analizuoti gautus rezultatus, jais remtis darant išvadas, įgyja mokslo žinių ir darbo laboratorijoje įgūdžių, mokosi planuoti tiriamąjį darbą.

Daugiau informacijos: https://www.lmnsc.lt/edukacines_programos/.

Kinas mokyklai. Kur ir kaip?

Mokyklai siūloma pasinaudoti kino edukacijos ugdymo baze (KEUB). Lietuvos kino centro įgyvendinama tęstinė kino edukacijos programa, kurios prioritetas – nacionalinis kinas. Jos tikslas – skatinti naudoti filmus mokymo procese, suvokti kiną kaip atskirą informacijos šaltinį, pritaikant kiną naudoti įvairių disciplinų pamokose. KEUB sudaro trys filmų programos, skirtos trimis amžiaus grupėms. Kiekvienam filmui parengta metodinė medžiaga.

Mokausi iš kino

Tai nacionalinis kino edukacijos projektas, kuriame siūloma pamatyti daugiau kaip šešias dešimtis filmų, skirtų įvairaus amžiaus moksleiviams. Šiuose filmuose nagrinėjamos skirtingo amžiaus vaikams ir jaunimui aktualios temos, moksleiviai supažindinami su įvairiomis kultūrinėmis, istorinėmis, socialinėmis patirtimis, mokomi jas suprasti ir vertinti. Didžiąją dalį programos filmų lydi specialiai pedagogams skirta **metodinė medžiaga**, kuri padeda savarankiškai surengti matyto filmo aptarimą klasėje. Siekiama, kad pokalbiai apie kiną taptų klasės tradicija ir vyktų ne tik po „Mokausi iš kino“ peržiūrų kino teatre.

Išsirinę dominantį filmą, pedagogai gali iš anksto visai klasei užsakyti **diskusiją, vedamą profesionalaus moderatoriaus**. Daugiau informacijos apie „Mokausi iš kino“ filmus bei jų metodinę medžiagą galima rasti svetainėje www.mokausiiskino.lt.

Edukacinę veiklą „Mokausi iš kino“ taip pat galima rasti ir „Kultūros paso“ programoje (www.kulturospasas.lt).

Projektas „MoMoLab“

Projektas susideda iš daugybės veiklų: tai ne vien mobili, bet ir demonstracinė bei stacionari laboratorijos.

Laboratorijoje esanti įranga universali, todėl pritaikyti ją galima labai plačiai. Tai ne vien smagi ekskursija, o puiki galimybė „pasimatuoti“ mokslininko profesiją. Skatina įjungti tyrėjo mąstymą, generuoti mokslines idėjas. Moksleiviai, padedami mokslininkų, vykdo įvairius tyrimus.

2019–2020 mokslo metais bus paskelbtas konkursas, kviečiant mokyklas jame dalyvauti, teikti paraiškas, vėliau bus atrinkta 100 mokyklų (pagal atrankos kriterijų aprašą), su jomis pasirašytos sutartys, ir jos bus aplankytos. Šio mokyklos sudarys sąlygas mokiniams atlikti mokslinius eksperimentus darbus, išbandyti tyrėjo profesiją.

Apie projektą detalesnę informaciją galima gauti el. paštu jonas.karolis@lmnsc.lt.

Ugdymas karjerai

Mokyklos organizuoja įvairias veiklas, skirtas mokinių karjerai ugdyti. Mokykloje organizuojamos karjeros dienos, išvykos į tėvų darbo vietas, į mokyklas kviečiami įvairių specialybių atstovai.

Daugiau informacijos apie ugdymą karjerai galima rasti: <http://www.mukis.lt/lt/pradzia.html>.

PARENGTA PAGAL VIEŠŪJŲ KONSULTACIJŲ DĖL UGDYMO PROCESO ORGANIZAVIMO MEDŽIAGĄ

Veiklos, išbandytos ugdymo procese

2019 mokslo metais viešosiose konsultacijose, svarstant bendrųjų ugdymo planų projektus, mokyklų direktoriai, direktorių pavaduotojai pageidavo, kad būtų skelbiami mokyklose išbandyti ugdymo organizavimo pavyzdžiai.

Pateikiame viešosiose konsultacijose „Kaip geriau pasirengti organizuoti ugdymo procesą“ mokyklų pristatytus ugdymo organizavimo pavyzdžius. Pateikiamų veiklų pavyzdžiai – tai idėjos mokyklos ugdymo turiniui įgyvendinti.

Ugdymo organizavimas kitose aplinkose

Vis dažniau ir drąsiau ugdymo procesą mokyklos organizuoja kitose aplinkose. Konsultacijose mokyklos pateikė organizavimo pavyzdžių kitose aplinkose:

- miesto bibliotekoje – lietuvių kalbos pamokos (Kauno r. Jonučių progimnazija)
- bažnyčioje – dorinio ugdymo pamokos (Kauno r. Jonučių progimnazija, Varėnos r. Merkinės Vinco Krėvės gimnazija)
- mokyklos teritorijoje – medžių šešėlyje sėdint ant žolės ar išsineštų mokyklinių kėdžių (Visagino „Gerosios Vilties“ gimnazija)
- šalia mokyklos esančiame miške (Visagino „Gerosios Vilties“ gimnazija)
- regioniniuose parkuose (Lazdijų r. Savivaldybės mokyklos, Varėnos r. Merkinės Vinco Krėvės gimnazija)
- mokyklos aplinkoje (Lazdijų r. Seirijų A. Zmuidzinavičiaus gimnazija, Šiaulių r. Voveriškių mokykla)
- lauko klasėse (Lazdijų r. Kapčiamiesčio E. Pliaterytės mokykla, Kauno m., Kauno r., Alytaus m. Senamiesčio pradinė mokykla)
- miesto stadione (Alytaus Adolfo Ramanausko-Vanago gimnazija)
- sporto aikštyne (Alytaus Adolfo Ramanausko-Vanago gimnazija)
- miesto parke (Alytaus Adolfo Ramanausko-Vanago gimnazija)
- prie Dailydės ežerėlio (Alytaus Adolfo Ramanausko-Vanago gimnazija)

„Dalykinės“ dienos – dienos, kai mokomasi kitaip

Mokyklose, siekiant populiarinti mokomuosius dalykus, organizuojamos dalykui skirtos dienos, kurios vadinamos dalykinėmis dienomis. Visos dienos veiklos skiriamos vienam ar keliems dalykams. Dalykinės dienos dažniausiai organizuoja dalykų mokytojai. Jos iš anksto numatomos mokyklos ugdymo plane ir detalai suplanuojamos. Mokiniai ne tik aktyviai įsitraukia į jų organizavimą, bet ir aktyviai jose dalyvauja. Kai kuriose mokyklose organizuojamos visų dalykų dienos, kitose – tik kai kurių, tai priklauso nuo mokyklos bendruomenės susitarimų.

Netradicinės ugdymo dienos

Tai dienos, kai mokymasis vyksta ne pamokų forma. Mokyklose populiarus ugdymo procesas netradicinių ugdymo dienų forma.

Kazlų Rūdos K. Griniaus gimnazijos pavyzdys

Mokykloje buvo suplanuotos ir organizuotos 3 netradicinio ugdymo dienos:

- Karjeros diena
- Pilietiškumo diena
- Edukacinių išvykų dienos

Alytaus Jotvingių gimnazijos pavyzdys

- Integruoto ugdymo dienos (biologijos, geografijos, ekonomikos ir lietuvių kalbos ir literatūros)

Alytaus Senamiesčio pradinės mokyklos pavyzdys

- Sportinės veiklos dienos

Alytaus Jotvingių gimnazijos pavyzdys

3 dienų trukmės ekspedicija Metelių regioniniame parke. Jos metu mokiniai domėjosi, kokią įtaką Lietuvos biologinei įvairovei ir kraštovaizdžiui padarė paskutinis Nemuno ledynmetis.

Netradicinių veiklų savaitė

Siekiant akademinį mokymąsi keisti į kitokį ugdymo procesą organizuojamos netradicinių veiklų savaitės. Šių savaitių veikla detalai suplanuojama.

Druskininkų Viečiūnų progimnazija netradicinių veiklų savaitę organizuoja kasmet.

Savaitės veiklos:

- Motyvatorių diena (žinomi miesto žmonės dalijasi asmeninėmis patirtimis)
- Gedulo ir Vilties diena. Visa mokykla žiūrėjo filmą „Tarp pilkų debesų“, vėliau kalbėjo apie tremtį ir jos pasekmes
 - IKT pažinčiai su savo kraštu. Informacines technologijas pritaikė pažinčiai su savo kraštu, jo teritorija. Mokiniai atlikinėjo tam tikras užduotis su IKT priemonėmis apie savo apylinkes. Komandas sudarė skirtingo amžiaus mokiniai. Buvo numatytos stotelės, kuriose buvo pateiktos užduotys. Kiekvienoje stotelėje prie užduoties turėjo filmuotis, fotografuotis visa komanda

Tauragės Šaltinio progimnazijos pavyzdys

Mokiniai inicijavo „Laisvos vasaros judėjimą“. Kartu su mokiniais planuotas ugdymo procesas per metus, iš anksto numatyta STEAM savaitė „Viskas sava“.

Veiklas inicijavo mokytojai ir mokiniai. Kartu su mokinių tėvais buvo sukurta metodinė priemonė, mokomasis stalas.

Tvarkaraštis buvo pakeistas ir pritaikytas pagal temas skirtingoms klasėms: Paukščiai, Medžiai, Pastatai, Transportas (taršos, statistiniai duomenys iš mašinų pardavimo aikštelės, judėjimo, paradavimų ir kt.).

Mokytojai atliko skirtingus vaidmenis, vienu atveju talkino, kitu atveju organizavo veiklas.

Baigiantis savaitės veikloms vyko darbų pristatymai, refleksija (klasės suporuotos, organizuotos viktorinos, pristatymai konferencijos ir kt.).

Bus išleista klasės pasakos knyga.

Nemobilus žygis

Kazlų Rūdos Plutiškių gimnazijos pavyzdys

Tikslas – ugdyti mokinių socialines bei komunikavimo kompetencijas, stiprinant pažinimo bei mokėjimo mokytis gebėjimus.

Privalomoji veiklos sąlyga – telefonai, planšetiniai kompiuteriai, fotoaparatai paliekami mokykloje, mokiniai gali nešti tik užrašines bei rašiklius.

Veiklos apimtis – dvi ugdomosios veiklos dienos: pirma diena – žygis, antra diena – užduočių atlikimas, pristatymas, refleksija.

Pirma diena – žygis. Keliauja 5–12 klasių mokiniai. Pėsčiomis keliaujama 10–12 km. Eidami mokiniai kalbasi, klausosi, klausia, tyrinėja ir įsimena. Turi geografinį kelionės žemėlapi, kuriame pažymėtos sustojimo – poilsio vietos. Poilsio vietose mokinių laukia kviestinis atstovas: ūkininkas, girininkas, kultūros darbuotojas ar kt. Šie žmonės pasakoja apie savo veiklą, žmogaus ir gamtos ryšį, ekologiją, sveikatingumą ir t. t. Mokiniai gali klausti, prašyti papildomos informacijos jiems rūpimomis temomis. Kalbasi tarpusavyje, dažnai – skirtingų klasių mokiniai, taip vyresnieji moko jaunesnius. Pietauja turistiskai – gamtoje.

Antra diena. Mokiniai atlieka gautas įvairių ugdomųjų dalykų užduotis, pvz., 5 kl. – gamta ir žmogus; 6 kl. – matematika; 7 kl. – geografija; 8 kl. – biologija; 9 kl. – fizinis ugdymas; 10 kl. – menai bei technologijos; 11 kl. – lietuvių kalba ir literatūra; 12 kl. – užsienio kalba. Pasitelkia savo pasižymėtą informaciją, išsimintus pastebėjimus, pasakojimus, faktus, gali eiti informacijos skolintis į kitas klases. Užduotis dalykų mokytojai rengia kolektyviai, kad vieno ugdomojo dalyko informacija integruotųsi į kitą ugdomąjį dalyką. Jos gali būti išradingos, netikėtos, žaismingos. Atliktų užduočių pristatymas – bendra 5–15 klasių mokinių veikla. Refleksija – atskiruose klasių kolektyvuose.

Netradicinės pamokos

Netradicinių pamokų organizavimo patirčių mokyklose yra labai įvairių. Ši ugdymo forma populiari mokyklose. RengDAMA mokyklos ugdymo planą dažna mokykla siekia, kad veiklos ugdymo procese išsidėstytų tolygiai.

Pavyzdžiui, mokykloje susitariama, kad kartą per mėnesį, skirtingomis savaitės dienomis bus organizuojamos netradicinės pamokos: spalio mėnesį netradicinės pamokos bus organizuojamos penktadienį, lapkričio mėn., ketvirtadienį ir t. t.

Mokyklų organizuotų netradicinių mokyklų pavyzdžiai:

- pamoka prie vandens (Kauno m.)
- pamoka vandenyje (Kauno m.)
- pusryčiai ant žolės (Kauno m.)
- integruotos pamokos (Alytaus m., Likiškėlių progimnazija)

Stepono Dariaus ir Girėno gimnazijos pavyzdys

- integruota biologijos, geografijos, istorijos, lietuvių kalbos ir literatūros, matematikos pamoka „Kunigaikščių pramintu taku“

Valanda su mokyklos direktore

„Kaip mums sekasi? Sėkmės. Problemos ir galimybės“

Integruota pamoka–orientacinis žygis

„Druskos miško paslaptys“

STEM pamoka „Kompiuterinių žaidimų kūrimas ir jų technologijos (SMART KIDS komanda)

Praktinės tiriamosios veikos organizavimas

Pakruojo Žemynos pagrindinės mokyklos pavyzdys

Praktinė tiriamoji veikla mokykloje vyksta tris dienas iš eilės paskutinę mokslo metų savaitę. Tomis dienomis skambučių nėra. Darbo laiką, vietą, metodus mokytojai kartu su mokiniais renkasi patys. Vienos veiklos vyksta mokyklos erdvėse, kitos Pakruojo mieste, dar kitos išsiplečia ir po Lietuvą. Į veiklas pagal temas įtraukiami mokinių tėvai, Pakruojo krašto įvairių profesijų žmonės. Veiklų metu kiekvieną dieną mokiniai pildo dienoraštį. Jis skirtas mokytojams – įsivertinti veiklos svarbumą, tai gairės veiklai tobulinti. Trečios dienos pabaigoje mokiniai ir mokytojai pildo įsivertinimo anketas. Jos skirtos darbo grupei, kuri atsižvelgusi į siūlymus tobulina praktinės-tiriamosios veiklos organizavimą. Ketvirtą dieną vyksta visų veiklų pristatymai. Pristatymai vyksta aktų salėje, jo forma – nuo spektaklio, kompozicijos iki paprasto žodinio pristatymo. Pristato mokiniai.

Praktinė-tiriamoji veikla vertinama įrašu „įskaityta“ arba „neįskaityta“.

Pažintinės, projektinės ir patyriminės veiklos

Palangos Senosios gimnazijos pavyzdys

Veiklų turinį mokytojai suplanuoja ir suderina su pavaduotojais ugdymui per pavasario (Velykų) atostogas. Vėliau ar prieš tai mokytojas, pasitaręs su mokiniais, susirenka 10–12 mokinių grupę. Jei mokinių susirenka daugiau, su jais dirba du mokytojai. Ugdymo procesas organizuojamas taip, kad tas pats mokytojas su tais pačiais mokiniais vykdo projektus, patyrimines veiklas visą savaitę. Mokytojas suplanuoja veiklos turinį, vietą, integracijos galimybes, numato kviečiamus specialistus (rašytojus, archeologus, gydytojus, sporto, mokslo, meno, technikos ir kitų veiklos sričių specialistus). Iš anksto planuodami, mokytojai numato ne tik veiklas mokykloje ar už jos ribų, bet ir susiplanuoja įvairias edukacines išvykas, susitikimus.

Tokia ugdymo forma daro ugdymo procesą įdomų, naudingą ir aktualų. Kokybiškai papildo ugdymo turinį, skatina mokinių susidomėjimą ir mokymosi motyvaciją. Taip organizuojant ugdymo procesą nepasigendama mokytojų, kurie dalyvauja tikrinant valstybinius brandos egzaminus.

Įdomūs vakarai mokykloje

Pakruojo Žemynos pagrindinės mokyklos pavyzdys

Pamokos mokykloje vyksta iki 14 val., tuomet mokiniai grįžta namo ir nuo 17.00 val. atvyksta į mokyklą kitai veiklai, kurią iš anksto planuoja mokytojai ir mokiniai. Mokiniai, kurie gyvena toliau nuo

mokyklos, atveža į mokyklą ir parveža mokykliniai autobusai. Jau rugsėjo mėnesį informuojami tėvai, nurodomos preliminarios dienos. Veiklų vakarais lankomumas 100 proc.

Naktis mokykloje

Varėnos r. Merkinės Vinco Krėvės gimnazijos pavyzdys

Varėnos r. Merkinės Vinco Krėvės gimnazijoje jau tapo tradicija, kad valstybės gimtadienis – Vasario 16-oji – sutinkamas mokykloje.

Mokymasis suteikti pirmąją pagalbą skęstančiajam

Kauno r. Garliavos Jonučių progimnazijos pavyzdys

Sveikatos specialistė mokykloje pasiūlė, kad reikia visus mokinius apmokyti gaivinti skęstančiuosius. Mokykla nupirko pripučiamų baseinėlių, kuriuose mokiniai mokėsi gelbėti gaivinti skęstančiuosius. Vaikai šių užsiėmimų metu atsigaivindavo, esant aukštai aplinkos temperatūrai, ir mokėsi praktiškai, kaip suteikti pagalbą skęstančiajam. Kitų pamokų metu jie geriau susikaupdavo ir mokymasis vyko sklandžiau.

Karjeros ugdymas

Mokyklose daug ir įvairių veiklų organizuojama karjeros ugdymui.

„Noriu būti kaip tėvelis“ (Kauno r. Garliavos Jonučių progimnazija)

Kiekvieną mėnesį tėvai praveda nuo 18 iki 28 užsiėmimų. Dalis tėvų patys atvažiuoja į mokyklą, o kiti organizuoja užsiėmimus darbovietėse.

„Iškok į tėvų“ klumpes“ (Visagino „Gerosios Vilties“ gimnazija).

Mokymasis muziejuose

Lazdijų r. Kapčiamiesčio Emilijos Pliaterytės mokyklos pavyzdys

„Šieno monai“ – Lazdijų krašto muziejaus edukacinis užsiėmimas, kurio metu mokiniai iš šieno kūrė įdomius darbus.

„Seni dar mena, jauni tik sužino“ – mokiniai mokėsi austi juostas.

„Kryžiai mūsų krašte“. Šio užsiėmimo metu mokiniai drožinėjo, piešė kryžius, tyrinėjo dzūkų kaimo architektūrą. Po to buvo mokinių darbų parodėlė, surengta mokykloje – įdomi, atspindinti dzūkiško krašto tradicijas.
